

Jeroen Brouwers

Jeroen Godfried Maria Brouwers (Batavia, 30 april 1940 – Maastricht, 11 mei 2022) was een Nederlands schrijver, journalist en essayist. Brouwers behoort tot de grote Nederlandse schrijvers. Met zo'n 65 boekwerken in nog geen zestig jaar tijd is Brouwers een van de productiefste schrijvers van zijn generatie.

Biografie

Jeroen Brouwers was het vierde kind van Jacques Theodorus Maria Brouwers (1903-1964) en Henriëtte Elisabeth Maria van Maaren (1908-1981). Later werd nog een broertje geboren. Zijn vader werkte als boekhouder bij een architectenbureau.

Vroege jeugd in Nederlands-Indië

Na de Japanse invasie van Nederlands-Indië begin 1942 en de capitulatie van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger werd zijn vader overgebracht naar een krijgsgevangenenkamp in de buurt van Tokio. Brouwers belandde met zijn grootmoeder Elisabeth Henrica Pos (1885-1945), zijn moeder en zus eerst in het Japanse interneringskamp Kramat. Na een paar maanden werden ze overgeplaatst naar het interneringskamp Tjideng voor vrouwen en kinderen, in een buitenwijk van Batavia. Zijn grootouders hebben de kampen niet overleefd.

Hij schreef in 1981 over deze Japanse bezetting van Indonesië het boek *Bezonken rood*, vertaald in 1988 in het Engels als *Sunken Red*.^[1] Zijn jeugd in Indonesië speelt ook een rol in zijn romans *Het verzonkene* en *De zondvloed*. Deze drie romans zijn later in één band uitgebracht.

Na de oorlog werd het gezin herenigd en verhuisde naar Balikpapan (toen Borneo, het huidige Kalimantan). Mevrouw Brouwers repatrieerde in 1947 met haar kinderen per schip naar Nederland. In 1948 kwam ook Brouwers' vader naar Nederland.

Tienerjaren en schooltijd in Nederland

Tot 1950 woonde Brouwers thuis bij zijn ouders. Van zijn tiende tot zijn zestiende werd hij in diverse rooms-katholieke pensionaten in onder andere Limburg ondergebracht. De reden was dat hij een onhandelbaar kind zou zijn, dat na de vrijheid van Indië niet kon wennen aan het Hollandse keurslijf. Ook deze internaats- en kostschoolervaringen bij onder andere Jongenspensionaat 'St. Maria Ter Engelen' Bleijerheide van de broeders Franciscanen te Bleijerheide verwerkte hij in zijn werk, zoals in zijn roman *Het hout* (2014), waarvan in 2018 ook een toneelbewerking verscheen.

Zijn ouders waren inmiddels verhuisd naar Delft. Daar haalde Brouwers in 1955 het mulo-diploma. Verdere levensloop, carrière en belangrijke werken en publicaties

Na enkele maanden te hebben gewerkt bij een bank, op de afdeling effecten, vervulde hij van 1958-1961 de militaire dienst. Hij zwaaide af als kwartiermeester der Speciale Diensten: Marine Inlichtingen Dienst (MARID). Na zijn dienstplicht ging hij in 1961 in Nijmegen als leerling-journalist werken bij het krantenconcern *De Gelderlander*. Hij maakte tevens deel uit van de redactie van het soldatenblad *Salvo*.

In 1962 werd hij aangenomen bij *De Geïllustreerde Pers* in Amsterdam. Hij werd lid van de redactie van het blad *Romance* (later *Avenue*). In 1964 debuteerde hij met de verhalenbundel *Het mes op de keel*. Van 1964 tot 1976 werkte Brouwers in Brussel als redactiesecretaris en later als (hoofd)redacteur bij Uitgeverij Manteau. Van 1968 tot 1971 woonde hij met zijn eerste vrouw Nel Berns en twee zoons Daan Leonard (1965-2006) en Pepijn (1968) in Vossem. In 1970 heeft hij een

verhouding met de tien jaar jongere Anne Walravens. De zelfmoord van Anne in 1973 is een sleutelmoment in het werk en leven van Brouwers. In Huize Krekelbos te Rijmenam (Bonheiden) schrijft hij zijn oermanuscript, waaruit hij later vele romans haalt. Dit oermanuscript is later uitgekomen als *In het midden van de reis door mijn leven*.

Na onenigheid met directeur Julien Weverbergh van wie hij ook manuscripten had geredigeerd en herschreven, nam Brouwers ontslag bij Uitgeverij Manteau. Hij ging zich geheel aan het schrijven wijden. Na een periode in Warnsveld (bij Zutphen) betrok hij huize Louwhoek in Exel, in de buurt van Lochem. In 1979 huwde hij Josefine Meijer, in 1980 werd hun dochter geboren. De onvoorwaardelijke keuze voor het schrijverschap is het thema van zijn roman *Winterlicht* (1984).

In 1991 vestigde Brouwers zich, na de scheiding van zijn vrouw, op een woonboot in Uitgeest. Leven op een woonboot is als ervaring herkenbaar in zijn roman *Geheime kamers* (2000). In augustus 1993 verhuisde hij naar Zutendaal in Belgisch-Limburg. Deze woning had hij reeds in 1990 aangekocht. Het huis lag echter in een natuurgebied en werd als zodanig niet als een verblijfadres erkend, waardoor Brouwers officieel in Maastricht gedomicilieerd was. Op 8 april 2011 deed de rechtbank in Tongeren uitspraak dat Brouwers vier jaar de tijd had om de woning te slopen.[2] Sinds 2017 woonde hij met zijn partner in Lanaken.[3]

Bekroonde werken en accolades

Fragment uit *De zondvloed* (1988) op plaquette aangebracht in Nijmegen

Voor zijn eerste roman, *Joris Ockeloen en het wachten* (1967), ontving Jeroen Brouwers de Vijverbergprijs. Voor *Het verzonkene* (1979) kreeg hij in 1980 de Multatuliprijs. *De zondvloed* (1988) werd in 1989 bekroond met de F. Bordewijkprijs. De essaybundel *Vlaamse leeuwen* (1994) werd bekroond met de Gouden Uil voor non-fictie. Voor het in 2000 verschenen *Geheime kamers* ontving Brouwers de Multatuliprijs, de AKO Literatuurprijs en de Gouden Uil.

In 1993 kreeg Brouwers voor zijn hele oeuvre de Constantijn Huygens-prijs, toen 10.000 gulden waard.

In 1995 won de Franse vertaling van het boek *Bezonken rood* de Prix Fémina Étranger in Frankrijk, waardoor Brouwers' oeuvre ook buiten het Nederlandse taalgebied aan bekendheid won.

In 2007 kende de Taalunie hem de Prijs der Nederlandse Letteren toe. Hij accepteerde eerst de prijs, hoewel het bijbehorende geldbedrag van 16.000 euro volgens hem niet in overeenstemming was met het prestige van de prijs. Zo leverde alleen een debuutprijs bijvoorbeeld al 15.000 euro op, terwijl de Prijs der Nederlandse Letteren een oeuvreprijs is voor een auteur die zijn leven aan de literatuur heeft gewijd. Uiteindelijk weigerde hij de prijs, toen bleek dat de Nederlandse minister voor Cultuur Ronald Plasterk in tegenstelling tot zijn Vlaamse collega achter de schermen verbeteren had tegengehouden dat het prijzengeld zou worden verhoogd.[4][5] In dezelfde maand nam Brouwers de Tzumprijs voor de beste literaire zin van 2007 in ontvangst, waaraan een geldbedrag van 52 euro was verbonden. Ook ontving hij in 2007 de cultuurprijs van de gemeente Zutendaal, waaraan geen geldbedrag was verbonden. Hoewel door zijn bemoeienis het prijsniveau van de Prijs der Nederlandse Letteren vanaf 2009 is verhoogd, heeft Brouwers de aangepaste prijs niet meer mogen ontvangen. Brouwers' beschrijving van de gang van zaken rond de toekenning van de Prijs der Nederlandse Letteren en de rol van Ronald H.A. Plasterk daarin in *Sisyphus' bakens* geldt als een van de hoogtepunten uit de literaire polemieken van de afgelopen decennia.[6]

In november 2015 ontving Brouwers voor zijn roman *Het hout* (2014), de eerste Nederlandse roman over jeugdmisbruik in de katholieke kerk, de ECI Literatuurprijs groot 50.000 euro.

Brouwers werd in 1992 opgenomen in de Orde van de Vlaamse Leeuw en is sinds 1993 Ridder in de

Belgische Kroonorde.

In 2018 werd aan hem door de Radboud Universiteit Nijmegen een eredoctoraat toegekend.[7][8]

Op 10 mei 2021 werd de Libris Literatuurprijs 2021 aan Brouwers toegekend voor zijn boek Cliënt E. Busken.[9]

Overlijden

Na een kort ziekbed overleed Brouwers op 11 mei 2022 op 82-jarige leeftijd.[10]

Bibliografie

1961: Édith Piaf. Lyrische straatmus (biografie)
1963: Van rondel tot chanson (A0 reeks)
1964: Couperus. 1863-1963 (A0 reeks)
1964: Het mes op de keel (verhalen)
1967: Joris Ockeloen en het wachten (roman)
1968: De toteltuin. Gevallen van de sfinx (verhalen)
1969: Groetjes uit Brussel (autobiografie)
1973: Zonder trommels en trompetten (novelle)
1975: Zachtjes knetteren de letteren. Een eeuw Nederlandse literatuurgeschiedenis in anekdoten (bloemlezing)
1977: Zonsopgangen boven zee (roman)
1977: Klein leed (verhalen)
1978: Mijn Vlaamse jaren (verhalen, herinneringen, pamfletten, dagboekfragmenten, brieven) (autobiografie)
1979: De nieuwe Revisor (pamflet)
1979: Kladboek (essays)
1979: Het verzonkene (roman)
1980: Kladboek 2. De bierkaai (essays)
1980: Zonder onderschriften (toneel)
1981: Bezonken rood (roman)
1981: Et in Arcadia ego (verhaal)
1982: De spoken van Godfried Bomans (essay)
1982: Alleen voor Vlamingen (essays)
1982: Es ergo sum (essay)
1983: Verhalen en levensberichten (verhalen)
1983: De laatste deur over zelfmoord van schrijvers in het Nederlandstalige gebied (essay)
1984: Winterlicht (roman)
1985: De levende stilte van Stig Dagerman (essay)
1986: Hélène Swarth: haar huwelijk met Frits Lapidot, 1894-1910 (essay)
1986: De sprong (novelle)
1986: Hij is reeds aan de overzijde (necrologieënbloemlezing)
1987: Miniatuur van wanhoop (autobiografie)
1987: Kroniek van een karakter. Deel 1 (1976-1981) 'De Achterhoek' (brieven)
1987: Kroniek van een karakter. Deel 2 (1982-1986) 'De oude Faust' (brieven)
1987: De schemerlamp van Hélène Swarth (essay)
1988: Sire, er zijn geen Belgen (Boekenweekessay)
1988: De zondvloed (roman)
1989: Het tuurtouw, Ter herinnering aan Geert van Oorschot (essay)
1989: De versierde dood (essays)

1990: Zomervlucht (roman)
1991: Kladboek 3. Het vliegenboek (essays)
1993: Het is niets (essay)
1993: Twee verwoeste levens. De levensloop en de dubbelzelfmoord van Elize Baart (1854-1879) en Bastiaan Korteweg (1849-1879) (essay)
1993: De vervulling gevolgd door De kleine dood (monoloog)
1993: Naakt in verblindend licht (essay over Daniël Robberechts)
1994: Steeds dezelfde zon (4 mei-lezing, Dodenherdenking, Nieuwe Kerk Amsterdam)
1994: Kladboek 4. Het circus der eenzaamheid (essays)
1994: Vlaamse leeuwen (essays)
1995: Adolf & Eva & de Dood (essays)
1995: Oefeningen in nergens bij horen. De schrijver en filosoof Jean Améry 1912-1978 (essay)
1996: Het aardigste volk ter wereld: Willem Frederik Hermans in Brussel. Bijdrage aan zijn biografie
1996: De vervulling (verhalen)
1996: Kilometer(s) (essay)
1996: Feuilletons (proefnummer Feuilletons)
1996: Feuilletons (Extra Edietzie)
1997: In memoriam patris (autobiografie)
1997: Satans potlood (Feuilletons)
1998: Co-auteur van De Republiek der Nederlanden. Pleidooien voor het afschaffen van de monarchie[11][12]
1998: Alles is iets (dagboekbladen en brieven) (Feuilletons)
1998: De verliefden, hommage aan Fernand Victor Toussaint van Boelaere, 50 jaar na overlijden (verhalen)
1998: Een beroemde naamgenoot (essays)
1998: Terug thuis, verhalen, leerervaringen, voetnoten (Feuilletons)
1998: De zondvloed, uitgegumde fragmenten (verhalen)
1999: Al dat papier (autobiografie)
1999: De zwarte zon, essays over zelfmoord en literatuur in de 20e eeuw
2000: Geheime kamers (roman)
2000: Op de Middelburgse kermis (verhalen)
2000: Utopia (essays)
2001: Papieren levens (Feuilletons 6)
2001: Zachtjes knetteren de letteren. Literaire anekdoten - herziene en uitgebreide editie (bloemlezing)
2001: Palingen (verhalen)
2001: Wie begrijpt ooit wat? (essays)
2003: Het leven, de dood (verhalen)
2004: Stoffer en blik (autobiografie)
2005: De schemer daalt (Feuilletons 7)
2005: Warme herfst (verhalen)
2006: In het midden van de reis door mijn leven (Oerboek)
2007: De stilte bestaat uit zoveel antwoorden (briefwisseling met Gerrit Komrij)
2007: Datumloze dagen (roman)
2008: Liefste in de verte (verhalen)
2009: Sisyphus' bakens. Vloekschrift (Feuilletons 8)

2009: Een nieuw Requiem (toneeltekst, met tekeningen van Roger Raveel en een cd van I Solisti del Vento)
2010: Hamerstukken - Alle polemieken en korzeligheden
2010: De Indiëromans, bundeling van de romans Het verzonkene, Bezonken rood en De zondvloed
2011: Gezichten, gestalten (literaire portretten)
2011: De jaargetijden, bundeling van de verhalen en romans Voorjaarsmoeheid, Zomervlucht, Warme herfst en Winterlicht
2011: Bittere bloemen (roman)
2011: BDE: bijna-doodervaring (toneeltekst)
2012: Restletsels (Feuilletons 9)
2013: Onnoemelijk geluk (verhalen)
2014: Het hout (roman)
2014: Correspondentie 1980-1986 (briefwisseling met Gerrit Komrij)
2017: De laatste deur, twee delen. Geheel herziene vijfde druk van de eerste druk van 1983 en met een supplementdeel
2018: De Zondvloed jubileumeditie (roman)
2018: Laatste plicht, terugdenken aan Hans Roest (Feuilletons 10)
2018: Feuilletons, een selectie uit tien afleveringen (Feuilleton)
2019: Verguld met deze cappa (Dankwoord bij aanvaarding Eredoctoraat)
2020: Cliënt E. Busken (roman)
2022: Alles echt gebeurd (verzameling autobiografische teksten)
2024: Jeroen Brouwers & Geert van Oorschot – Briefwisseling 1968 – 1986 (briefwisseling bezorgd door Lodewijk Verduin)

Vertalingen door Jeroen Brouwers

Boeken

1978: Gottfried August Bürger: Wonderbare reizen te land en ter zee, veldtochten en vrolijke avonturen van de Baron von Münchhausen
1979: Robert Walser: Fritz Kocher z'n opstellen
1980: Robert Walser: De kuise nacht
1981: Robert Walser: Jakob von Gunten
1981: Kurt Tucholsky: Plaatjesboek voor verliefden
1981: Kurt Tucholsky: Rheinsberg. Een liefdesverhaal
1987: Robert Walser: De bediende

Hoorspelen

Sebastian Goy
Gert Hofman
Dieter Kühn
Paolo Levi
Christa Reinig
Wole Soyinka
Dieter Wellershoff

Prijzen

1967: Vijverbergprijs voor Joris Ockeloen en het wachten
1980: Multatuliprijs voor Het verzonkene
1981: Dr. Wijnaendts Francken-prijs voor Kladboek
1982: Geuzenprijs
1989: F. Bordewijk-prijs voor De zondvloed
1993: Constantijn Huygens-prijs voor zijn gehele oeuvre
1995: Gouden Uil voor Vlaamse Leeuwen
1995: Prix Femina Etranger voor Rouge décanté (Bezonken rood)
2001: Multatuliprijs voor Geheime kamers
2001: AKO Literatuurprijs voor Geheime kamers
2001: Het Gouden Uilskuiken[13] voor Geheime kamers
2001: Gouden Uil (literatuurprijs en publieksprijs) voor Geheime kamers
2001: Humo's Gouden Bladwijzer voor Geheime kamers
2007: Prijs der Nederlandse Letteren,[14] geweigerd wegens onheuse behandeling Taalunie
2007: Tzumprijs voor de beste literaire zin
2007: Cultuurprijs gemeente Zutendaal[15]
2008: Gouden Uil (publieksprijs) voor Datumloze dagen
2009: Prijs voor Vlaams-Nederlandse Culturele Samenwerking (samen met Jozef Deleu)
2015: ECI Literatuurprijs voor Het hout
2015: Cutting Edge Award voor Het hout
2018: Eredoctoraat van de Radboud Universiteit[16][17]
2020: Cliënt E. Busken verkozen tot Boek van de Maand van het Boekenpanel van De Wereld Draait Door[18]
2021: Libris Literatuurprijs voor Cliënt E. Busken

Secundaire literatuur

Er zijn meerdere boeken verschenen die het leven en de werken van Jeroen Brouwers behandelen.

1980: De valse revisor: Henk Spaan, IJsbrand Stoker, Vic van de Reijt, Reinjan Mulder, Nico Scheepmaker, Piet Grijs en Bob Polak tegen Jeroen Brouwers
1982: Themanummer "Jeroen Brouwers". BZZLLETIN 98, september 1982
1982: Jeroen Brouwers, door Rob Schouten
1982: Tegendraadse schoonheid: over het werk van Jeroen Brouwers, door Jaap Goedegebuure
1982: Jeroen Brouwers, door Johan J. Diepstraten; Phil Muysson; Jeroen Brouwers
1982: Wie is aangetast zal niet genezen. Aanvullingen bij een profiel van Jeroen Brouwers: Ons Erfdeel jaargang 25, door Wam de Moor[19]
1983: De Brouwers-feestrede, door Theodor Holman
1985: De literaire wereld van Jeroen Brouwers, door Johan Diepstraten
1987: Een laatste groet: in memoriam Martin van Amerongen, Hugo Brandt Corstius, Jeroen Brouwers, ... Ivo de Wijs, door Maarten 't Hart
1987: Over Jeroen Brouwers kritische motieven: beschouwingen over het werk van Jeroen Brouwers, door Hans Dütting
1988: Het symfonion van Jeroen Brouwers: Bij de voltooiing van de romantrilogie Het verzonkene, Bezonken rood en De zondvloed, door Koos Hageraats
1989: Jan Campertprijzen 1989: Anton Koolhaas, Miriam van Hee, Jeroen Brouwers, lenne Biemans,

door Wam de Moor; Harry Bekkering

1994: Jeroen Brouwers' De zondvloed: de schrijver en zijn schrijverschap: beeld in het muzikale spiegelbeeld, door Karel Verhoeven

1995: Met andere woorden: interviews met Graa Boomsma, Jeroen Brouwers, Hugo Claus, door Jacob Moerman; Graa Boomsma

2000: Brouwers In Brussel, 1964-1976, door Gwennie Debergh

2005: Jeroen Brouwers: het verhaal van een oeuvre, door Johan Vandenbroucke (2015 geactualiseerde tweede druk)

2010: Jeroen Brouwers 70 jaar. De Parelduiker 1-2

2020: Ter gelegenheid van zijn tachtigste verjaardag op 30 april, verscheen de brievenbundel Aan een karakter, met bijdragen van onder anderen Tom Lanoye, Maarten 't Hart en Ivo van Hove

2025: Cahier Jeroen Brouwers, nummer 1. Bespiegelingen over Brouwers' oeuvre, onbekende documenten uit zijn archief, analyses van zijn werk en persoonlijke getuigenissen. Jaarlijkse uitgave van de Stichting Jeroen Brouwers i.s.m. uitgeverij Atlas Contact.

Trivia

- De Vlaamse rockgroep De Mens schreef ooit een nummer getiteld "Jeroen Brouwers schrijft een boek" → [Youtube](#)
- Brouwers komt ook regelmatig voor in het boek Giph van Ronald Giphart.
- Brouwers was republikein.[11][12]
- Boekhandel De Zondvloed in Mechelen en Roeselare is vernoemd naar de gelijknamige roman. Het logo van de winkel is in Brouwers' handschrift uitgevoerd.
- In het glas van de etalage van antiquariaat Demian in Antwerpen staat, ook in handschrift, het Brouwers-citaat "Niets bestaat dat niet iets anders aanraakt" gegraveerd.

Collectie

Nothing found

From:

<https://wiki.kanaalweg.sasteren.nl/> - **Sasteren-Wiki**

Permanent link:

https://wiki.kanaalweg.sasteren.nl/sasteren/auteurs/jeroen_brouwers?rev=1756495677

Last update: **2025/08/29 19:27**

